

Råde kirkelige fellesråd

29. november 2006

dok 188

Kultur og kirkedept.	
200605811	01.12.06
Ki-501	

Kultur og kirkedept.
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Råde menighetsråd behandlet Gjønnnesutvalgets utredning om forholdet mellom stat og kirke på sitt møte 27.11.06, og vedlagt er Råde menighets høringsuttalelse.

Vennlig hilsen
For Råde menighetsråd

Eigil Wesnes
Kirkeverge

KIRKEVERGEN I RÅDE

HØRINGSSVAR STAT KIRKE

Høringsuttalelse fra Råde Menighetsråd:

Innledning samt til spørsmål 1

Det overordnede prinsipp for statens tros- og livssynspolitikk bør være at staten gir rom for fri og uavhengig utøvelse av tro og livssyn. Det må være slik at det er dåpen som skal være kriteriet for medlemskap i den norske kirke. Videre at staten med sin eksklusive rett til innkreving av skatter og avgifter har et ansvar for finansiering av samfunnets fellesgoder og derfor også må sørge for økonomiske akseptable betingelser for at tros- og livssynsamfunn skal kunne i vare ta sine daglige oppgaver.

Norsk lovgivning må ikke gi trossamfunnene begrensninger utover det som er nedfelt i internasjonal rett akseptert av Norge. På tilsvarende måte må trossamfunnene også respektere de rettigheter denne internasjonale retten gir enkeltindividet.

Vi mener videre at det er grunnleggende viktig for Den norske kirken å utvikle sin egen organisasjon på lokalplanet slik at de ressursene kirken disponerer, kan utnyttes optimalt og slik at kirkens ansatte og frivillige medarbeidere kan utføre en best mulig innsats sett i forhold til kirkens mål. En styrking av kirkens demokratiske organer slik Gjønnesutvalget påpeker er sentralt. Først etter en slik omstilling og styrking av kirkedemokratiet vil det være grunnlag for å etablere en friere kobling mellom stat og kirke.

For å styrke interessen for deltakelse i kirkens rådsorgan (nedenfor kalt lokalt kirkestyre) og oppslutning om valg av disse, må det lokale kirkestyre etter vår oppfatning gis økt myndighet, klarere definerte arbeidsoppgaver, større handlingsrom og forutsigbare økonomiske rammer. Menighetsrådet er enige med utvalget i at prester og proster også bør tilsettes av kirkens demokratisk valgte organ slik at arbeidsgiverlinjene samles.

Til spørsmål 2 og 3

Enhver særbehandling av Den norske kirke i norsk lov vil etter vår oppfatning kunne gi dekning for å benytte begrepet statskirke enten det refereres til formuleringer i grunnlov, annen lovgivning eller bevilgningsvedtak. Statskirkeordning må etter vår oppfatning ikke bare defineres til å gjelde dagens ordning hvor regjeringens medlemmer som også er medlemmer av statskirken, er kirkestyre.

Det er fullt mulig å foreta en rekke endringer i kirkens indre organisering og i forholdet mellom kirkestatsråd og kirken ellers uten nødvendigvis å endre grunnloven. Reell makt kan overføres til kirken selv innenfor rammene av en statskirkeordning av den type vi har i dag. En rask avvikling av statskirkeordningen kan etter vår oppfatning føre til en fremmedgjøring av kirken for svært mange kirkemedlemmer som opplever dagens kirkestyret som kjent og forutsigbart. Menighetsrådet mener at kirkestyrets reelle styring kan bygges ned ved at

kirkens egne organer i større grad får ansvar for å legge fram for kirkestyret de syn kirken har i ulike saker. Blant annet bør valg av biskoper på litt sikt reelt skje innenfor kirkens valgte organer.

Til spørsmål 4

Når det gjelder finansiering av kirken, er vi enig med utvalget i at skatter og andre offentlige inntekter må kunne benyttes til å dekke kostnader ved drift av fellesgoder som kirken. Det er etter vår oppfatning selvsagt at kirken finansieres av det offentlige eller ved hjelp offentlig innkreving så lenge retten til å innkreve midler er eksklusiv for staten (stat og kommune).

Det er etter menighetsrådets mening viktig for det lokale kirkestyret at de økonomiske betingelsene er forutsigbare. I dag er kirken avhengig av årlige budsjettvedtak i de lokale kommunestyrene. Tilskuddsordningene til Den norske kirke må baseres på klare objektive kriterier, og det lokale kirkestyret må kunne disponere tildelte midler fritt dog innenfor de regler og ordninger kirken legger til grunn. Menighetsrådet vil påpeke at Gjønnesutvalgets flertallsforslag om finansiering av kirken etter alt å dømme vil gi redusert handlingsrom lokalt i og med at stat og kommune får ansvar for å finansiere hver sine områder. Forslaget vil dermed bidra til ytterligere reduksjon av interessen for lokalt kirkelige styrearbeid.

Eksempel på en forutsigbar finansieringsordning basert på objektive kriterier er innføring av livssynavgift som fordeles etter medlemstall. Det lokale kirkestyret vil da innenfor den økonomiske rammen dette gir, foreta sine prioriteringer uavhengig av årlige budsjettvedtak i stat og kommune.

Kommunene vil etter forslaget fra flertallet i utvalget fortsatt sitte med pålegg om finansiering av virksomhet de ikke har ansvar for å drive men bare finansiere. Etter menighetsrådets oppfatning er kommunal finansiering en ulogisk ordning så lenge kommunestyret ikke har ansvar for det kirkelige feltet som de bevilger penger til. Både kirke og kommune vil være tjent med at staten tar ansvaret for finansiering som for eksempel med ordninger foreslått ovenfor. Da vil kommune og kirke kunne utvikle lokalt samarbeid på en konstruktiv måte.

Muligheten for innsamling av frivillige midler vil alltid være til stede. Slike midler er ment å finansiere tiltak de lokale kirkelige råd ønsker å gjennomføre og som ikke kan sies å være et offentlig ansvar. Dersom man fortsatt skal ha en finansiering basert på skjønnsmessige vurderinger, er det imidlertid viktig å definere klarere hva bevilgende myndighet har ansvar for å finansiere slik at frivillige innsamlete midler ikke må benyttes til å dekke kostnader knyttet til oppgaver som i utgangspunktet er ment å være offentlige finansiert.

Finansiering basert på livssynavgift eller tilsvarende, vil ikke medføre tilsvarende vansker. Det er da opp til det lokale kirkestyre og sørge for en samlet finansiering for å nå sine mål. Gaver vil da være et bidrag som kommer i tillegg til og ikke som erstatning for grunnfinansieringen gjennom offentlig ordning.

Til spørsmål 5

Menighetsrådet ønsker økt bruk av direkte valg i kirken og at dette gjøres gjeldende på lokalt kirkestyrenivå på enhetsstørrelser som har grunnlag for robuste staber. Videre bør det være et direkte valg på bispedømmerrådsnivå. Det lokale nivået vil i stor grad handle om bruk og

disponering av ressurser mens stiftsnivået vil arbeide med saker av mer teologisk og prinsipiell art.

Den lave valgdeltakelse er etter menighetsrådets oppfatning ikke oppsiktsvekkende lav sett i forhold til valg ellers i samfunnet av styrer og råd for eksempel i lokale partiorganisasjoner. Gjønnes-utvalget referer selv til DK som ikke avholder valg dersom det legges fram bare en liste til valget. Høy valgdeltakelse er etter vår oppfatning ikke et mål i seg selv. Vel så viktig som økt valgdeltakelse, er behovet for å styrke interessen for å delta i styrer og råd slik at representativiteten ved nominasjon blir best mulig.

Til spørsmål 7 – gravferdsforvaltningen.

Vi støtter mindretallets forslag om at kirken fortsatt skal forvalte kirkegårdene og driften av disse og viser til mindretallets begrunnelse for dette, men vi foreslår i tillegg at det skilles klart økonomisk mellom kirkegårdsdrift og annen kirkelig virksomhet. Dette vil sikre at det ikke overføres ressurser mellom et område som skal være tilgjengelig for alle i samfunnet, og den menighetsrettede virksomheten. Forslaget om skille i økonomien er i motstrid til ønsket om størst mulig handlefrihet lokalt for det lokale kirkestyret slik vi har redegjort for ovenfor, men på dette området er et slikt skille etter vår oppfatning et riktig prinsipp. Vi viser til at det i den svenske modellen praktiseres et tilsvarende skille. Fortsatt kommunal finansiering av dette område vil ikke være til hinder for det lokale kirkestyrets handlingsrom.

I tillegg støttes utvalgets forslag om ombuds- og rådgivningsorgan for gravferd.

Menighetsrådet tar til etterretning forslaget om å skifte navnet på gravarealet fra kirkegård til gravlund i lovverket. Menighetsrådet mener at det fortsatt vil være naturlig å omtale middelalderkirkegårder som kirkegård da dette arealet i de fleste tilfelle er kirkens naturlige tomt samt den lange tradisjonen disse områdene har som kirkens gravsted.

Menighetsrådet har i prinsippet ikke innvendinger til at vigsling foreslås gjennomført per kvartal. Imidlertid tror vi at dette vil bidra ytterligere til kompliserende driftsforhold og en varig gruppeinndeling av døde som ikke har paralleller i samfunnet ellers.

Til spørsmål 8 – forvaltning av kirkebygg.

Menighetsrådet velger å definere *økonomisk ansvar* som myndighet til å styre de aktiviteter som genererer kostnader samt videre sørge for at de utgiftene som oppstår betales. Vi mener at ordningen slik den er i dag innebærer at den lokale kirke faktisk har det økonomiske ansvaret. Etter vår oppfatning er det kirkelige organer som må ha myndighet til å kunne regulere de aktivitetene som medfører påløp av kostnader. Vi mener derfor at vårt svar ” *Den lokale kirken bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret*” er i samsvar med dagens praksis.

Menighetsrådet er usikker på om skissert modell for inndekning av merkostnader ved vedlikehold og drift av antikvariske bygg, er hensiktsmessig.

Utvalget gir ingen detaljert beskrivelse av hvordan merkostnadene ved forvaltning av antikvariske bygg skal kunne beregnes. En vesentlig merkostnad er knyttet til alternative hus (menighetshus) som erstatter de funksjoner antikvariske kirker ikke kan tilby som følge av vernetiltak. Menighetsrådet oppfatter også ordning for tildeling av midler etter søknad til spesielt sentralkirkelig organ med godkjenning av riksantikvar, for å være en tungvint og svært byråkratisk ordning og at dette videre bidrar til å redusere handlingsrommet for det lokale kirkestyret.

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Overordnede prinsipper bør legges til grunn at staten gir rom for fri og uavhengig utøvelse av tro og livssyn. Det må være slik at det er dåpen som skal være kriteriet for medlemskap i den norske kirke. Videre at staten med sin eksklusive rett til innkreving av skatter og avgifter er ansvarlig for finansiering av samfunnets fellesgoder og derfor også må sørge for økonomiske akseptable betingelser for at tros- og livssynssamfunn skal kunne ivareta sine daglige oppgaver.

Norsk lovgivning må ikke gi trossamfunnene begrensninger utover det som er nedfelt i internasjonal rett akseptert av Norge.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift

- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare